

J E L E N K Ö R.

68. szám.

Pest szombat augustus 24dikén.

1833.

Foglalat: Magyarország (RRink orsz. tanácskozás a' fácszáról 's kir. haszonvételekről; FFink Prágában; Gömöri, Aradi, Eperjesi, Borsodi 's Trencsényi hírek). Anglia (alsó 's felsőházi ülések aug. 7—10ikeig; tudósítások Bourmont-ról 's Miguelről, a' portugáli regenségtől és spanyolország politikájáról a' Times és Courier; Villaflor hirdeténye; a' Globe elmékedése az orosz politikáról Törökország iránt). Franciaország (a' migueli obligatiók; gróf Léon és Hesse, mint szinte Gallois és Rocqueplan párvadalaik 's több különféle). Portugália (a' bragança ház tagjai, Lissabon elfoglaltatása körülményei 's egyebek). Németország (a' kurhessi rendek 's a' censura; a' württembergi tanuló eltiltatnak a' zürichi egyetembeli tanulástól). Schweiz (Basel a' szövetségi sergeket befogadta). Törökország (véd és támadási szövetséget köt az oroszsal; jobb pénzt veret; Nauplioi tudósítások). Elegyhírek. Gabonaár.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Pozsony: Toldalékul a' mult levelünkben közölt fáizásról szóló §nak azon részéhez, mellyben kimondatik, hogy a' fennebb előszámlált erdői javakon kívül a' jobbágy többekre számot nem tarthat, a' 17 és 19ki orsz. ülések után még következőket érinthetünk: „Ha még is némelly helyeken az erdőség, szántó föld vagy kaszáló fejében kiosztva, a' telki állománynak egyik részét alkotná, ott a' jobbágy az olly erdőséget korlátlanul és szabadon mint saját telke tartozékát használhatja; valamint ha az említett telki állományon felül valahol vagy magának az egész közönségnek vagy csak egyes tagjainak is különkülön és szakaszokban volna valami erdőség kiosztva: ott mind a' kettő, fenmaradván mindazáltal a' földesurnak is azzal élhetési joga (ha t. i. előbb is megvolt) 's a' favágás ideje, módja és sorának meghatározása; továbbá jusa marad ugyan azt ön hasznára fordítani; sőt ha illyes erdő a' tüzi és épületfa kiállításán felül még eladásra valót is szolgáltatathatna, akkor a' jobbágy-nak szabadjában áll a' részire kijáró fáizást illyes haszonra is fordítani, az uraságnak kötelességül maradván az illy czélu fák vágásánál felügyeltetni, a' közönségnek pedig a' vágásdíjt (melly ugyan neki is esik) meghatározni. — A' 5ik §. csak azon esetben enged a' jobbágy-nak szabad husmérhetést, mikor a' földesur megintette sem képes a' község számára elég hust kiszolgáltatni, vagy máskor midőn a' jobbágy marhája olly állapotú, hogy megtarthatásához teljességgel nincs remény. A' 6. §. melly az alattvalókat a' többi nemestelki jusok gyakorolhatásából kizárja 's az ellent cselekvőkre elkobzási 's kárpótlási büntetést szab, ezenfelül még azt is határozza: hogy azon kir. haszonvételeket, mellyeket a' jobbágy földesura egyeztetével bir, imez a' reá költött javítványok 's

a' t. megtérítése mellett azokat törvény útján mindig visszaveheti, sértetlen fenmaradván azok jusa, kik ennek ellenére kiváltságokkal vagy más kölcsönös szerződéssel élnek. Ha pedig a' paraszt saját birtokaképen találna valami illyes jusokat követelni, azoktól törvény útján az illető bíróság által eltiltathatik. A' 7. §. az öt előző 6. 's 5ikben előszámlált 's jobbágyokat illethető haszonvételek bírását egyedül az illető helység határin belől engedi meg; kivevén azonban ollyatén helyeket, hol a' lakosok még az urbarium behozatakor vagy urbariumi szalyozás alkalmakor határkivüli k. haszonvételeket is birtak, 's mint ollyasokkal élők az urbariumba is iktattattak. Ezután következik a' IVik cikkely, mellynek első §sza a' jobbágy és lakházás zsellér által földesurnak fizetendő esztendei füstpénzt egy frta határozza 's ezen fizetést minden telekre kitézi.

Felsőgink f. h. 16kán érkeztek Prágába határtalan örömmel 's hódolati díszjelekkel fogadtatva.

Jolsva aug. 18. E' várost ezelőtt 3 évvel iszonyu gyuladás érvén, 544 háza lőn a' dühöngött lángok martalékivá, 4 lakosa életét veszté, számosan az ijedség, tűzoltási munka 's a' bekövetkezett sanyaruság miatt egészségüket, de legtöbben mindenőket, mijek volt, 's mit veritékők után keservesen gyűjthetnek, az egy pusztá személyükön kívül. Illy nyomoru helyzetben a' szegény lakosok hogy legalább a' nyomban következett komor időjárás ellen valamenyire is védhessék magokat, régi szokásként ideiglen csak kunyhókat építettek, 's azokra a' határbeli erdei tölgyeket használák, de ki írja kínos állásukat le, midőn később ezektől is, mint nem sajátjoktól eltiltattak. A' tek. Megye atyai szívére vevén e' csüggesztő helyzetet, közgyűlése alkalmával,

első alispán Abaffy Károly ur előadására, ki mint szemtanu könybe lábasztó felebaráti érzellemmel nyílt szívűen beszélé elő az egész keserű történetet, Jolsva városának 4 egymásutáni esztendőre 2,000 rovást (dicát), azaz 25,000 v. frnyi adó-mennyiséget volt kegyes elengedni; több más felsegállési jó tetteken kívül pedig ugyanazon közgyűlésben elhatározni: hogy miután a' megkárosodtak számára a' földes urtól eladott épület-fa messze távolságra jelettetett ki, annak egy negyed részét a' megye fogja kívánt helyére szállíttatni. Valóban nemes tett a' nemes megye résziről 's Jolsva lakosira rendkívül enyhítő; ök ezennel a' kormányzó 's atyáskodó Megyének az egész Haza előtt köteles hálájokat mondják, érzékenyet mint fíjai 's örököst mint rájok várakozott keserűbb állapotjukról eleve fölmentettek. Emlékezetes vala e' tűzalkalommal, hogy egyik szegény asszony-állatra szintakkor gyuladt faháza, midőn épen gyermek-szülésben vajudnék, a' mellette segédkedő lelkes bába saját ereivel czepele őt ki és kisdédét a' perzselő lángok közül, de oda veszté minden bába-szereit; a' tek. megye ezeket különösen megtéríté 's szép dicséretével jutalmazá nemes bátor tetteért a' bábát. M. A.

Arad aug. Sikan. Iskoláink a' nemzetisedésben figyelemre méltó előlépéseket tettek, az idén t. i. a' tek. Minorita szerzetkormányja alatt olly kitünőleg divatoza bennök a' hazai nyelv, hogy minden osztályban a' kitűzött tanulmányokat részint azon részint pedig még a' latiumin fejtegeték. De leginkább kitetszett e' nemzeti nyelvünk iránt buzgó szorgalom utóbbi próbatételiken, midőn a' számosan egybegyűlt hallgatókat édes örömmérvés fogá el annak szemléletén, hogy nálunk is, hol csak néhány év előtt még egyedül Róma holt nyelve hangzott az illy alkalmi beszédekben is, most ott egyedül nemzeti ajkon hallhaták a' Haza derék reményitől a' próbatét-nyitó- 's végző-beszédeket. Köz tisztelet 's hála ezért a' derék tanítóknak, kik olly hazafi gondossággal és sikerrel munkálkodtak, hogy szinte 300at meghaladó nevendékeik közt alig találkozhattott, ki a' nemzeti nyelvet nem érté, 's

csak itt ott ötlött gyéren egy idegen hang a' vizsgálódó fülébe. — R.

Eperjes aug. 8dikáról. Bús-örvendetes napunk tűnt ma fel, ns Collegiumunk egy 16 $\frac{1}{2}$ esztig volt munkás, jeles 's méltán maga nemének nagyai közé számítható profeszora 's 2 utóbb évi rectorának t. t. Greguss Mihály urnak, a' pozsonyi lyceumnál meghalálozott Zsigmondy Sámuel, historia 's nyelvek profeszora helyébe költöztével. Kövesse őt nem csak helybeli kis körünk, de minden hitsorsosi 's a' haza és az emberiség mély tisztelete, hű szeretete 's forró hálája; csak emlékezte 's lelke maradjon velünk! Helyébe azonnal t. t. Vandrak András jénai academicus ur egy szívvel szájjal (per conclamationem) választaték el philosophia-professorrá; kibem mi eltávozott nagy tanítójára méltó követőt nem csak remélünk, de bizton várunk is csalhatlanul. Ugyanekkor neveztetett ki t. t. Pongrácz Ferencz ur a' rajz és szép-írás rendes professorrává; kinek nem sokára megjelenendő magyar szépírási példányira ezzel figyelmeztetjük a' művészet 's nevelés barátit, melyek felülhaladandnak minden ekorig nyelvünkön megjelent hasontárgyu munkálatokat.

Borsod vidékéről aug. 15ikén: Borsodnak ismét egy jeles háza felett borult el az ég, midőn f. h. 7ikén Tibold-Daróczon Majthényi Gábor urat Borsodunk 's több más megye előkelő táblabiráját hirtelen guta-ütés a' sir örök sötétébe merité, 's 11ikén a' bánatos részvevő nagy közönség Mező-Nyáradon nemzetségi sirboltjába takarítá. A' boldogultat szives vendég-szeretet, barátságos ömledezés, és egyenes részrehajlatlan szerény bánásmód bélyegzék, szerencsés helyzete számos barátot adott neki, szive pedig magához vonzá azokat. Kedves marad emléke mind ezek mind ismerősi előtt.

Zsolna vidékéről Trencsény vmegyéből egy aug. 6káról költ levél szerint ott jul. 2kától kezdve folyvást esik. 4kén reggel valamennyire tisztulni kezdé az idő 's ismét a' volt derült napok ujra kezdődött sejdítetté, midőn déli 12 felé egyszerre az egész ég mint napfogyatkozáskor elsötétül 's utána egykét percz mulva nyugotrul egy tüzes golyó tűnik fel mintegy kocsikerék nagyságban,

's felettünk iv formában végig szalad a fekete égen, míg a strecznoi hegyek irányában szörnyű durranással szertepattan. Erre az eső ismét szakadni kezdett, 's azóta a hideg folyvást növekedik, sőt 5kén már a magasb hegyek hóval fedvék. — Ekkor 's később a stiriászeli hegyeken is térdig érő hó esett, a Bakony bércei is lilionszint öltének 's egész kárpát melléke, de még Szatmár is didergett Erdéllyel 's minden hegyhátas vidékkel. Valódi fogvaczogató ebnapok!

A N G L I A.

Az alsóház aug. 7iki ülésében azt kérde Bulwer ur a ministerektől: igaz e, hogy a kormány szállító hajókat bérlett egy Portugáliába küldendő expeditio számára, 's valljon ez a gyanított spanyol beavatkozás következésében történt e? Lord Althorp feleli, hogy az ő tudára illyes hajóbérlés nem történt, 's ha történt volna is, azt a spanyol kormánynak Portugália iránti ellenséges lépései legkevesebbé sem okozhaták. — Majd a nyugotindiai bill kerülvén ismét elő, az harmadszor olvastatott fel 's így itt végképen elfogadtatott. Utóbb Hume ur ismét előhozá a ház és ablakadókat, 's azoknak eltöröltetését vizsgálat alá vétetni kívánta. Lord Althorp felel, hogy e tárgy ezen ülésben már negyedszer hozatik szóba, 's ő elégszer kimondá felőle ítéletét, hogy sem fejtegetésébe most ujjal ereszkednék. Ő megengedi, hogy ezen adóknak impopularitasuk a kormányt szükségképen ösztönözni fogja, hogy azoknak minélelőbbi eltöröltetésükről gondolkozzék. Ő ugyan, finnczi szoros tekintetekből fontolván a dolgot, előbb némelly más adók megszüntetésit javaslaná; de a jelen körülményekben ő is kormánykötelességnek isméri, ezen adókat mihelyt csak lehet alkalmas intézkedések útján elmellőzni. Ebben ő, úgy hiszi, többet mond 's tovább megy, mint e tárgybéli eddigi nyilatkozásiban történt, azért is felszólítja a házat: várja be a következő ülést, hogy a ministeriumnak a népkönyvitésre célzó őszinte igyekezetét kellőleg méltathassa. — Hume ur: Miután ebből, úgy hiszem, azt érthettem, hogy a kincstár nemes cancellarius az idézett adók czéltalan-ságáról velem egyet ért 's igéri, hogy a

legelső, kedvező alkalommal élni fog azoknak eltöröltetésükre: ennél fogva én is kötelességemnek tartom e nyilatkozásával megelegetni 's indítványomat visszahuzni (Taps minden felől). — Az ülés többi tárgya nem érdekes. Más nap Bulwer, Vancourt és Evans urak az idő rövidségét tekintve, némelly billeket, mellyek behozatását már előbb jelentették, a jövő évi ülésre halasztottak. Ezek között a Vancourt uré a katonakorbács megszüntetésit tárgyalja. Utóbb a fővárosi politiat érdeklő bill forgott vizsgálat alatt, 's Rice ur azt tevé indítványul, hogy a kormánynak a ház e végett évenként 60,000 font sterlinget szavazzon az egyesült tőkékből (consolidirte Fonds). Thicknesse ur nem tartja igazságosnak, hogy az ország egyetemleg viseljen olly terhet, melly egyedül a fővárost illeti. Azonban lord Althorp megjegyzi, hogy elvont principiumok szerint ugyan a főváros tartoznék politiaját fizetni, de miután az ország csende olly szoroson egybe függ a fővárosával 's miután efelett a londoni politia a városon kívül is hasznos szolgálókat szokott gyakran tenni, épen nem méltánytalan, ha annak költségét egy kis részben az egész ország viseli. Az indítvány 49 szóval 19 ellen elfogadtatott. — Aug. 9ikén a felsőház a keletindiai billel, 10ikén pedig az alsóház a bankbillel foglalatostak. — Két hétre az ülés berekesztetésit reménylik. — Aug. 4ikén estve parancsolat küldetett Plymouthba, hogy Caledonia és Revenge lineahajók nyomban utra készüljenek. Negyed napra a legénység zsoldja kifizettetett 's a két hajó 9ikén fogott Corkon keresztül Lissabon alá indulni. A Caledonia, mint hirtelék, előbb Brestbe fogott utazni 's ott dona Mariát felvenni, hogy azt kivivott birodalmába vezesse. — A Globe szerint gőzhajó álla készen a Minho torkolatjánál, hogy don Miguel, ha elakarná Portugáliát hagyni, a hova neki tesszik, szállítsa. Ellenben az Albion következő, kevés hitelű híreket közöl aug. 9ikén: Ugy mondják, levelek érkeztek ide Portugáliából, mellyek szerint Molellos migueli general 4,000 emberrel Bejába bement, a pedroi őrizet nem levén eléggé erős neki ellen állani, sőt hogy innen kiindulván Setu-

is visszafoglalta. Minthogy don Pedro seregeinek nagyobb része e' tájakról elvonnult, a' hir nem épen hihetetlen. Egyébiránt Portugáliából legkisebb újabb hir sem érkezett 's azt itt mindnyájan vártou várják. — A' párisi börsén aug. 10ikén azt is hirlelék, hogy marsal Bourmont Oportot bevette; azonban se nap se más körülmények nem valóának mondva 's a' hir a' börsén semmi hitelt sem talált. A' Times erősen nyilatkozik az ellen, hogy don Pedro a' portugáli regensséget általvegye; annál inkább pedig, mivel, mint mondja, a' portugáli charta szerint is annak kell a' regensséget általvenni, ki a' koronaöröklésben legközelebb áll; ez ugyan a' jelen esetben don Miguel volna, de mint-hogy ez helyzetével a' korona-bitorlására visszaélt, róla többé szó nem lehet. És így szükségképen a' királyné egyik nagy-nénjének kell a' regensséget a' kiskoruság ideje alatt pro forma általvenni, 's a' végrehajtó hatalomnak azon status-férjfinál (Palmellánál) maradni, ki most tisztársaitól gyámoltatva a' regensséget ideiglen viszi. — Azonban, mond továbbá a' Times, míg don Pedro megisméri, hogy okosság kívánja olly helyszínről visszalépnie, hol jelenléte a' legfontosabb érdekeket csak megzavarhatná, mellyekért különben ő már olly sokat tett: egyszersmind a' másik részről sem kellene semmit kimélni, hogy Ő csász. Felségének visszavonulása is olly méltólag 's az ő rangjával és morális jusaival olly egyezőleg történjék, a' mint ez egy engedelmes és háladatos leánytól legjobban kitelhetik. — Most, mond végre a' Times, minden hajó fontos tudósításokat hozhat Portugáliából, 's több ollyas körülmény adhatja elő magát, mellyek az angol kormánytól férjfiás és elhatározott politikát fognak kívánni. Spanyolországtól nem félünk. Ezen ország tudja igen jól azon szerződéseket, mellyek Angliát Portugália védelmére kötelezik, 's tudja azt is hogy a' közöttünk uralkodó népszellem a' kormánynak legerősb rendszabásit 's a' szerződések legtetemesb kívánatit is meg fogja sürgetésiben haladni. De, mint már mondtuk, ezen részről épen nem tartunk. — 'S a' Courier ugyanez utóbbi tárgyról eképen szól: Ö-römmel értjük, hogy a' kormány néhány külső hatalom iránt elhatározott hangon kezd

szólani. Tudjuk, hogy közösülésink a' Zea-Bermudez ministeriumával Madritban az újabb időkben folyvást barátiak voltak ugyan, de még sem olly kielégítő, mint azt kívánni lehetett; minthogy tehát egy kevesbé engedékeny diplomatának jelenléte azon fővárosban szükségesnek látszott, el lön határozva, hogy az igen is nyájas Addington ur. kinek levelei sokkal hosszabbak voltak mint kedvesek, Madritból visszahivassék, 's helyébe egy nem csak sok ismertetü hanem egyszersmind szilárd characterü férjfiu küldessék, kinek véleményi a' jelen (angol) ministeriuméval inkább egyezzenek 's ki a' ravasz Zea-Bermudezzel jobban mérkőzhessék. Ez soha sem vala szükségesebb, mint a' jelen pillanatban, midőn okosság és szilárd viselet olly összeütközéseket háríthat el, mellyek különben a' pyrenéi félsziget keleti határain túl is hathatnának. — Bár mint hiszünk lord Althorp szavának azokban, miket tegnap Bulwer urnak válaszolt, még is bizonytalannal mondhatjuk, hogy ha csak egy katona menne is Portugália felé, az angol kormány mindennemű eszközt készen tart egy hadi testnek ezen országba szállíttatására, hogy magát Canning példajaként Spanyolország, vagy akár melly más, beelegyülni akaró hatalom követelésinek ellenök szegzeze. —

Következő a' hirdetvény, mellyet gróf Villafior (hg Terceira) Lissabon elfoglaltatása napján kibocsátott: Lissabon lakosi! A' szabadító seregek azon része, mellyet Ő csász. Felsége a' braganzai hg, mint a' királyné nevében regens, az én vezérletemre bizott, a' Tajo déli tartományit általfutván, e' folyamnak partján megérkezett, hogy a' királyné és szabadság zászlóját előttetek kibontsa. De e' zászló, mellynek árnyékában a' thrón és charta hivi száműzés 's a' harcz viszályiban védelmet találtak, soha sem volt boszúnak és háborúnak képjele, hanem inkább a' békének, egyességnek, az egész portugáli háznép kibékülésének 's a' kegynek és bocsánatnak minden elcsábult és minden szerencsétlenre nézve. Azért is Lissabon lakosi! én töletek rendet, mindenki jusának tiszteletét 's a' fővárosban esendet és békét kívánok és várok. Rendszabásokat tettem már 's még bővebbeket fogok

nyomban tenni, hogy visszaállítatván ugyanazon hadi testek, mellyek már egy ízben a' királyné és charta gyámoli voltak, ti azokban fegyvert foghassatok. Ezekben 's a' kívülök még szerkesztendőben alkalmat fogtok találni a' nemzetet megújítanotok 's a' rendet és békét fentartanotok. Lissabon, főhadiszállás, jul. 24. Hg. Terceira.

Oroszország politikájáról Törökország iránt is általában eképen szól a' Globe: „Egy szerződésről (conventio) tudósítatunk, melly a' már nem magas-porta 's az orosz császár között kötve van. Mi ugyan ezen oklevelet nem láttuk, de ha értésünkre esett általános pontjai igazak, ugy a' hajdan büszke török kormány egész porig nyomatott le 's tökéletesen Oroszországtól függve, ezentul csak nevét fogja fentartani a' külön vált életnek. Több mint hihető, hogy Törökország is ugyanazon fokokat fogja megfutni 's végre ugyanazon sorsra jutand, mellyre egy nála sokkal dicsőbb ország és nemzet — a' Lengyelek t. i. — már jutottak, hanem ha talán váratlan történetek más fordulást adnának a' dolgoknak. Oroszország politikája, ha csakugyan kétes volt valaha, most világos. Azért tartotta ő olly sokáig a' belga-hollandi kérdést függőben még akkor is, midőn már ennek semmi alapos okát nem adhatá; azért készítette Spanyolországot don Miguel segedelmére; szóval azért tartott minden vitát, melly Európa nyugoti részét foglalatoskodtatá, nyitva, hogy azalatt birtoknagytási tervét háborítatlanul üzhesse 's egy részről ugyan Lengyelország nemzeti lételet tegye semmivé, más részről utat nyisson magának a' földközi tengerig sőt talán az egész fekete tengert birtokhatáriba zárhassa. Az orosz hatalom előhaladása rövid időn fő figyelemtárgy lesz mind azokra nézve, kik a' külső politikáról gondoskodnak. Ezen ország még eddig mindig előre, hátra scha sem ment. Határai szörnyű terjedelmin 's egykor független és hatalmas szomszédinak vasallusivá tételén kívül hatalmának legfélelmeesebb alkotó része azon befolyásban áll, mellyet olly statusokon tudni nyerni, mellyek különben előhaladását gátolhatták volna. — Mindazáltal egész Európa az Anglia és Franciaország közötti szövetségben reményl, 's valóban e' meghitt,

baráti szövetségben kívül nem is reménylhet egyébben bátorságot egy olly hatalmas, despotai kormány ellen, melly nem vad ugyan, de épen eléggé civilisáltatott, hogy veszélyes hatalmát 's rabigáját sokkal tartósabbá, huzamosabbá tegye, mint ez egy merő vad néptől kitelhetnék.

FRANCZIAORSZÁG.

Egyik ujság levelezője következő híreket közöl Párisból aug. 10ikéről: Jóllehet azon hír, melly Oporto bevételéről (marsal Bourmont által) tegnap és ma a' börsén terjedezett, legkisebb valószínűséget sem kapott, a' migueli obligatiókkal kereskedők még is vigan vannak, azt reménylven, hogy don Miguel nem fogja elhagyni Portugáliát Oportónak még egyszeri megtámadtatása, vagy talán egy ennél is károsb és huzamosb guerrilla háboru nélkül, 's hogy minden esetre Spanyolország dona Maria megismerésének egyik fő feltételül azt fogja tenni, hogy az új kormány a' don Miguel kormánya által tett statusadósságokat megismérje. Ez okozta hihetőleg a' migueli obligatiók emelkedését a' mai börsén. Marquis Loulé még most sincs Párisban, 's így nem igaz, hogy vesztelés-ideje a' kormányparancsolatjából megrovidítottatott volna. — Gróf Léon, Napoleounak egy nem-törvényes fia (anyja, mint hallik, német volt) ma állott itt az assisek előtt. Oka ennek egy párviadal volt, mellybe a' gróf egy Hesse nevű angol tiszttel, kivel játszott 's kit egyik vesztése után csalfán játszottnak mondott, elegyedett. Pistolyra mentek ki 's egymás ellen kelve, egyszerre löttek. Hesse három óra mulva meghalt. Özvegye mint gyilkost vádolá be Léont, 's ez önkényleg adá magát a' törvény kezébe. Természetesen sok ember gyüle fel. Léon egy 26 esztendő fiatal ember, képe egy kicsit hasonlít atyjához. Az esküttek alig tanakodtak két perczig, 's kimondák a' nem-bűnöst, mellyet különben is minden ember várt 's mire a' bevádlott azonnal szabadon bocsátatott. A' politikai párviadatok itt most épen nem ritkák. Az főkép, melly holnap Gallois ezredes és Rocqueplan, a' Figaro szerkesztetője, között fog történni, nagy mértékben érdekli a' publicum figyelmét. Figaro (hirlap), melly X. Károly utolsó éveiben egyike volt az akkori kormány legveszedel-

mesb ellenségeinek, 's Lajos Filep kormányának kezdetén is a' republicanusok legtüzeesebb pártjához tartozott, utóbb ugyanezen kormány által megvásároltatott, 's Rocqueplan most nem az absolutistákat, hanem a' liberalisokat csipdezi. De valamint Barthelemy (noha ezt éhség 's nyomoruság menthető), ugy Rocqueplan is naponként alábbalább süllyedt a' köz véleményben, 's Gallois ezredes tegnap a' játékszinben találkozáván vele, szemére lobbantá a' csúfos módot, mellyel Figaro most a' legtiszteleatesb szerencsétlenséget, millyen p. o. a' kormány előtt gyanussá lett Laffitte-é, nevetség 's szemtelen rágalom tárgyává tette. Rocqueplan dölyfösen védé magát 's az ezredes neki tüzesülve, lerántá melléről a' vörös szalagot (a' becsületrend jelét!), mellyet a' gúnyoló nem rég érdemjutalmul kapott. Erre a' két ember botra kelt 's Rocqueplan ugy csapá az ezredest főbe, hogy az hátra dőlt; azonban utóbb, terhes sebe mellett is, Rocqueplant másnapra párviadalra hitta ki. Gallois ezredes az anconai expeditiót vezérlett hajóskapitánynak (ez most Algier előtt áll) testvére 's az utolsó lengyel háborúban jelesül harcolt; most Párisba térvén azon különös körülménybe jött, hogy Laffitte becsületét, — ki Lafayette mellett a' juliusi revolúciónak kétségkívül legfeddhetetlenebb characteré, — egy becsületkeresztes elméncz rágalmai ellen védje.

A' Moniteur jelenti e' hónap 10dikén, hogy a' király 26ikán fog Párisból elindulni, 31ikén Cherbourgba érkezni, september 1—3ikán ott mulatni 's 10ikén St. Cloudba visszatérni. Mint hallik, marsal Soult 's admiral Rigny fogják kísérni Ő Felségét. — Egy, aug. 7iki ordonnance által katonatörvénysezék rendeltetik Brestbe Lemaitre hajóskapitány elíteltetésére, kinek kormánya alatt t. i. Resolue fregát a' hollandi vizekben elmerült. — Professor Lelewel, kit a' ministerium Franciaországból kitiltott, aug. 4ikén Toursból elutazott.

PORTUGÁLIA.

Dona Maria d'Assumpcao, kire mint a' Globe vélé, a' portugáli regenség bizatni fog, negyedik leánya az 1826ban elhalt VI. don Joao portugáli királynak 's 1805ben született; idősb hajadon testvére, dona Izabel-

la Maria, ki most fekvő beteg, 1801ben. A' legifjabb leánytestvér, dona Anna da Jesus Maria, (szül. 1806ban), marquis Loulének hitese. A' két legidősb leánytestvér egyike: dona Maria Theresia (szül. 1793), don Pedro spanyol infansnak özvegye 's don Sebastian spanyol infansnak anyja; másika pedig, dona Francisca d'Asis (szül. 1800), don Carlos spanyol infansnak hitese. Ezen öt leánynak fitestvérei dom Pedro az excsászár, (szül. 1798), 's dom Miguel az exkirály, (szül. 1802), Braganza kir. herczegek. — Dona Maria da Gloria az előbbinek (Leopoldina-Carolina-Josepha ausztr. főherczegnétől) leánya, april. 4ikén született 1819ben, 's 1826ban oct. 29ikén eljegyezett procuratio által Bécsben nagybátyjával dom Miguellel. — Dom Pedronak mostani, második hitese, mint tudjuk, Eugen, leichtenbergi herczeg leánya, Amália (született 1812ben).

A' Tajoban fekvő angol hajókról jött privát levelek egyike még következőket ír a' többször említett jul. 24—25ikei történetekről: Tegnap u. m. 24ikén reggel nagy örömmel pillantók meg dona Maria zászlóit a' casilhasi halmokon. 7 óraker megadá magát Almada erősege, 's a' pedroiták azt nyomban elfoglalván, a' királyné zászlóját tüzek ki rája. Ugyanezt tevé 8 óraker a' lissaboni fellegrvár (Sz. György erősege) is, 's délben már minden erősegen 's minden a' Tajoban fekvő hajón hasonló zászló lobogott. Szinte Almada erőség volt az, melly Sadfél óraker az angol lobogót is kitüzte 's azt királyi (21) lövéssel üdvözlé, mit a' mi hajóseregünk viszonzott. Admiral Parker 's az angol hajók kapitányi 9 óraker elhagyák Asia lineahajót 's hg Terceirát mentek látogatni, honnan dél felé tértek vissza. Ugy hallók, hogy a' Lissabonból kiindult migueli had (23ikán) délután 3 óraker találkozott Villafior seregeivel, 's a' migueli lovasság egy része a' constitutionalisokhoz nyomban által is ment. Három vagy négy órányi csata után a' migueliták megverettek; vezérok, Telles Jordao, megöletett, 's kezei levágtván, teste a' homokba elásatott. Némelyek azonban, ugy hiszem Portugáliak, ezt ismét kikaparták 's darabokra vagdalták. Villafior tegnap délben jött a' fővárosba. Az itt

kelet
mond
kard
mind
töser
szem
sze
darab
biróé
dön
litika
kán
guel
egybe
vere
csol
nolja
rán
töml
embe
estv
pier
don
csat
guel
nak
Port
enge
jó,
Lon
jóba
sége
rette
adm
csát
már
álta
Taj
azt
pilla
csap
szer
a'
und
pan
tára
ság
indi

keletkezett zavarokat elképzeltetni, ha azt mondom, hogy csaknem az egész lakosság karddal és puskával volt fölfegyverkezve 's mindenik fejér és kék szalagot viselt köntösén vagy kalapján. Néhány, de csak néhány személyt megöltek, pedig kettőt nem mesze énhozzám. Láttam, miként tördelt a nép darabokra egy hintót, melly mint hallám egy biróé volt, ki egy nappal előbb, épen midőn a két hadi sereg már ütközött, egy politikai vétségüt végeztetett ki. Miután 23ikán estve a kormányzó (hg. Cadaval) a migueliták vereségét megértette, késő éjjel egybe hivatá a politiakatonákat 's a mi fegyveres még a városban volt, 's megparancsolván nekik, hogy az ország belsejébe vonuljanak, a várost oda hagyta. Más nap korán reggel feltámadt a nép 's megnyitá a tömlöczöket, mellyek némeilyikében öt száz ember is volt együvé rekesztve. — Tegnap estve a város ki volt világítva. Admiral Napier épen most evez föl a Tajon, ő maga a don Joaon van. Szinte tegnap vettük egy csatának hírért is Porto alatt, mellyben a migueliták megverettek. E' szerint a harcznak Portugáliában vége. Mihelyest e' hírek Portoba megérkeznek, dom Miguel hihetőleg engedni fog. IV. György nevű angol gőzhajó, mellyet dom Miguel nem rég bérlett ki Londonban, közel fekszik hozzánk a Tajóban; nem mer kiindulni, mert fél az erősegek álgyuitól; kapitánya, ki szinte igen retteg, már három vagy négyszer is volt admiral Parkernél, hogy vele a hajó kibocsátatása iránt értekezzék. —

A' madriti udvari ujság aug. 1sőjén már jelenti Lissabonnak dona Maria seregei által lett bevétele 's Napier hajóhadának a Tajoba befutását. Egyszersmind hozzá teszi azt is, hogy a Portugaliával közösülés e' pillanatban a közben fekvő tartományokban csapongó mindkét párti guerillák miatt egészen el van rekesztve.

NÉMETORSZÁG.

A' kurhessi rendek aug. 5ikei ülésében a „Verfassungsfreund“ 's „Blätter für Herz und Geist“ című időszaki irások kiadóinak panaszuk vétetett fel az ezen lapok vizsgálatára rendelt censor önkénye 's rakoncátlansági ellen. Schwarzenberg követnek azon indítványa, hogy ezen censor törvényszék

elejébe idéztessék, elmellőztetett, 's a' biztosságnak következő javaslatai fogadtattak el: 1.) a' nevezett panaszest a' kormányznak orvoslat végett általnyujtatik; 2.) a' rendek legjobb orvoslatnak tartják azon censor elmozdittatását; 3.) a' rendek jól kidolgozott utasítást (instructio) kérnek a' censoroknak adadni. Tanakodás közben nagy része a' gyűlésnek hevesen panaszkodott ez ellen, hogy még a' hirlapokba jövő országgyűlési vitatások is olly kemény censura alá vettetnek, mintha panaszkodás jól illenék a' törvényhozó szájába. Egyébiránt úgy is nyilvános tudomás, hogy bármilly szigoru most Németországban a' hirlapi censura, a' nagyobb kötetekre menő tudományos munkák, millyeknek rendbomlást 's polgári zavarokat még eddig okos ember nem tulajdonított, minden nyesdelő 's herelő vagy épen tiltó vizsgálat alól menttek.

A' tübingai (Württemberg) egyetem épületében következő hiradás függesztetett ki aug. 6ikán: Ő kir. Felsége az academiái tanácsnak meghagyta: tudósittatná a' tanulókat, hogy azon belföldiek, kik a' zürichi (Schweiz) egyetemben fognak folytatni tanulásokat, hazájokban semminemű hivatalra sem fognak bocsátatni; mi is ezennel közhirül adatik. — A' tübingai minapi kicsapongások után az azokat követett vizsgálat elől több belföldi tanuló Zürichbe futott, 's hihetőleg e' körülmény okozá az épen most közlött rendszabást.

SCHWEIZ.

Az augsburgi Abendzeitung következőt jelent Zürichből aug. 13ikáról: Epen most érkezik hire Schwyzból, hogy e' cantonnak hármass tanácsa az eddigi sarni conferentiának végképi elosztatását végzé 's azon nyilatkozást, hogy a' külső kerületekkel egy, tökéletes jog-egyenlőségen épülendő alkotmányt kész kidolgozni. A' szövetségi biztosak erre megigérék, hogy a' csendfentartás végett belépett szövetségi katonaság számát a' lehetségig kevesbitendik. — Basel városa megrakatásáról az oda küldött biztosaktól következő tudósítást von a' szövetséggyűlés: Basel, aug. 11ikén, délután 3 órakor. Basel városa minden legkisebb ellenállás nélkül nyitá meg kapuit a' szövetségi sergeknek. Az álgyuk a' bástyákról el-

vitettek. Délután két órakor az aargauai ba-taillon Müller parancsnok alatt elfoglala a' kapukat. Három órakor beléptek a' szövetségi képviselők, utánok a' szövetségi többi sereg és álgyuk. Zimmerli ezredes a' helyparancsnok (Plazcommandant). Minden ór hely a' szövetségi katonák kezeiben van. (Az őrizet fél órányira vonult ki a' városból). A' többi katonai rendelményeket az ide mellékelt másolatból fogják ellátni Magasságtok. A' legjobb szellem lelkesíti a' szövetségi sereget. Ők, mint mi, a' szövetségi zavarok minélelőbbi 's végképi elintéztetésüket ohajtják. Dufour ezredes (a' megszálló sereg fővezére) a' képviselők kocsijában ment be. Fogadják Magasságtok 's a' t. Aláírva: A' Basel-cantonba küldött szövetségi biztosak: Steiger. Meyenburg. Fetzer.

TÖRÖKORSZÁG.

A' mi egy idő előtt pusztá hirt gyanánt szárnyala, bizonyos tette változott. A' porta Oroszországgal egy még titkolt véd- és támadás-egyeződést kötött, mellynek tartalmáról eddigelé csak annyit hallottunk, hogy Oroszország magát minden, a' portától kívánandó segedelemre, a' porta pedig magát arra kötelezi, hogy ha Oroszország valamely hatalmassággal harczba keveredik, azt a' porta is ellenségének tekinti 's vele akként bánik. Az orosz udvar nem kíván semmit egyebet azon, tiz millio ezüst rubelre becsült költség fejében, mellybe neki ez utóbbi, segedelmező expeditio került; 's az egyezés előlegesen is nyolcz esztendőre kötött. Ezen alku valamint egy részről tetemesen neveli Oroszország erejét 's hatását, ugy más részről kedvező a' portára nézve annyiban, hogy ez legsikereseb mód, őt a' dicsvágyas Mehemed-Alinak még ugyan csak gyanított tervei ellen védeni. — Néhány nappal ezelőtt (a' levél július 25ikéről szól) új veretű pénzt bocsátott ki a' porta, értékre nézve az előbbieknél sokkal jobbat 's nevezeti becséhez közelítőbbet. Mondják, hogy az előbbi, csekély tartalmu pénznemek lassanként mind be fognak váltatni 's teljes

becsüekkel pótoltatni. Meg nem foghatja a' ember, mikép teheti ezt a' porta roskadt finantz-állapotjában; de meglehet, hogy a' hi ezen finantz-bomlást is az igaznál nagyobb-nak mondotta, minthogy maga e' legujabb 's jobb pénzek veretése is bizonyoságra arra, hogy az olly igen nagy bomlásban nem lehet. A' török pénz becsára (kelete) már is emelkedik; a' conventiós (pengő) forint itt jelenleg 384—390 para-nyi keletü, holott az utóbbi kétes időben 420 para-ig ment fel kelete. A' főváros folyvást a' legnagyobb csendben; kereset 's kereskedés ugy látszik, ujdonna kezdenek éledni. — Naupliából újabb leveleket kaptunk, mellyek a' legszebb reményekkel biztatnak az ifju, újjá született Hellas (Görögország) jövődjére nézve. Itt is mindenütt csend és béke; a' kereskedés tágul, 's a' jobban művelt föld gazdagabb áldást ígér. Mint bizonyost írják, hogy Otto király csakugyan 's elhatározólag Athénét választotta leendő királyi lakhelyül. Irják azt is, hogy a' Mehemed-Alihoz küldetve volt ausztr. alezredes, Prokesch lovag, visszautaztában Naupliába érkezett 's még augusztus végén Bécsset elérni szándékozott. (Ez utóbbi újabb hírek szerint Triestbe már elérkezett).

ELEGYHIREK.

A' czár gr. Orloffot a' közelebbi bosporusi expeditio alkalmakor kimutatott szolgálatit jutalmazólag, lovassági generállá nevezé; Lazareff al-admirált pedig hasonló tekintetből general-segédei sorába vevé fel. — A' schlesvig-holsteini löversenyre Oldesloe-ban jul. 22 — 's 23ikán tömérdek nézőség sereglett össze; az idő kedvezése, de leginkább a' kormányé, a' herczegi 's egyéb fő személyek jutalmakkal élesztő részvéte 's pártolása élesztik azt; így nem csuda, ha évről évre terjedőbb körre jut, 's még a' közép 's alantabb rend közt is állat-nemesítési 's jutalmi ösztönből divatozóbb cikkellyé válik, a' nemzeti gazdaság 's vagyon folyvásti előhaladta mellett.

A' gabona pesti piaczi ára aug. 23ikán 1833:

Pénzkelet:

sz. m. val. gar.	csékély	poz. m. val. gar.	legjobb	közép	csékély	neve aug. 20ikán közep. pengő pénzben					
Tisztabuza	123 $\frac{1}{2}$	120	106 $\frac{3}{4}$	Zab	35 $\frac{1}{2}$	33 $\frac{1}{2}$	32	Status 5 pC. kötel.	94 $\frac{1}{2}$	Bécs 2 $\frac{1}{2}$ pC. bankók.	—
Kétszeres	90	83 $\frac{1}{2}$	—	Köles	—	—	—	— 4 pC.	—	Kam. 2 $\frac{1}{2}$ pC. kötel.	53 $\frac{1}{2}$
Rozs.	63 $\frac{1}{2}$	60	53 $\frac{1}{2}$	Köleskása	—	—	—	— 1820ki köles.	—	Bankrészevény	—
Árpa	50	48 $\frac{2}{7}$	46 $\frac{2}{7}$	Kukoricza	63 $\frac{1}{2}$	60	56 $\frac{2}{7}$	— 1821ki —	133 $\frac{1}{2}$	Cs. arany pC. agio	—